

GLAS SVOBODE.

Slovenci-bratje združimo se! V slogi je moč!

Stev. 9

Chicago, Ill. 26. februarja 1904.

Leto III

ROJAKI NA DELO.

ČAS MITI. VSE ZA

SLOVENSKO NARODNO JEDNOTO.

Menimo, da ni več Slovencev, ki bi ne vedeli, kaj je pravi namen "slovenski narodni jednote". Pojasnili smo že mnogo, da se hočemo tu izbirati zavedni Slovenci v pravi bratroljubji; vsi z enakimi pravicami in dolžnostmi. Jednotni odbor se bo sestavil, kar je samo ob sebi umljivo, iz delegatov ali zastopnikov priglasičenih društev. Seveda morajo biti dotični delegati navzoči na glavnem zborovanju, kojemu bo začetek 6. aprila t. l. Zeleni je torej, da pošlje vsako društvo, ki šteje že 20—30 članov, svojega delegata, osebo bližnja društva, vsa druga pa naj imenujejo pravočasno svoje pooblaščenca.

Kakor smo že v zadnji št. Glasu Svobode poročali, je čas prvemu glavnemu zborovanju določen na 6. aprila. Kratki tedni se in stopiti nam bo torej skupaj. Rojaki, zavedni, napredni Slovenci, ne zamejte časa še dlje. Pokažimo svetu z odločnim nastopom, da je žažel tudi v našo kri duh napredka.

Povedali smo tudi že, da se bodo pravila sestavila na glavnem zborovanju v Čikagu in bo k tistim pripomoglo vsako krajevno društvo s svojim delegatom. Usmrtno bodo določili vsi zastopniki skupaj in sicer z ozirom na število enotnih članov, s katerimi bo ista enakomerno rasla. Vsako društvo mora odločno vedeti zakaj gre v boj. Čim smo vsi o tem poučeni, smemo biti prepričani, da bomo zelo lep uspeh z našo "slovensko narodno jednoto".

Tekoči teden sta se zgledali zopet dve mali društvi in bomo dala ali tri tedne pred zborovanjem naznanili v "Gl. Sv." vsa priglasična društva po vrsti, s svojimi delegati oziroma pooblaščenca. Vožna se bo plačala iz enotne blaginje.

Rojaki-treznomisleči, ki imate gorko srce za svoj teptani, izkoriščen narod, za brate Jugoslovane vobče, ne odlašajte niti dneva več z agitacijo v prid "Slovenski narodni jednote". Delujte z vsemi močmi, da se kar najhitreje ustanovijo nova društva v ta namen, ali pa, da se oglašijo stara društva z vstopom. Narod vam bo vedel ceniti Vaše zasluge, za to pa le brzih korakov na delo!

Društva, ki se nameravajo ustanoviti še širši Ameriki, ali, ki so že ustanovljena, a še ne priglasična, naj se odzovejo kar najhitreje in naj naznanijo svoje delegate, oziroma pooblaščenca pripravljavnemu odboru, na naslov g. Anton Mladič, z geslom: "Vse za slovensko narodno jednoto", podajmo bratje—bratsko si roke!

Začasni pripravljavni odbor "slov. narodne jednote":

Frank Klobučar, predsednik;

Anton Mladič, I. tajnik;

Vsa pisma je adresirati na:

Anton Mladič-a, I. tajnika društva "Slavija", 134 W. 19th Str. Chicago, Ill.

Fotografiranje morskih tal.

Mladi Italijan Cavaliere Pino je izumil novo pripravo, s pomočjo katere se lahko fotografuje dno morja in se lahko na ladiji priredi predstava premikajočih podob morskih globin. Ta iznajdba je veličinskega pomena, ker potapljalci niso mogli globje kot do 100 čevljev, ker je voden pritisk premočan. — Izumitelj se je dogovoril z grško vlado, da bo poiskal vse staroške kipe v morskih globlinah v atenski okolici. Nekaj jih je že našel. Ba je se je potopilo v morskno peklo 563 ladij in le malo teh se je izvleklo, a Pino trdi, da bo sedaj mogoče dobiti vse potopljene ladje. Zopet le napredek na znanstvenem polju.

Roparji odnesli \$90.000.

Iz El Paso, Texas, se poroča z dne 24. feb., da je bila Wells Fargo ekspresna kompanija oropana za \$90.000. To se je zgodilo pred dvema tednoma v Iranguatu v Meksiki, a oficijalno so vso stvar prikrivali, mende, da je storil rop kak uslužbenec in da mu pridejo na roko.

Odmevi 'Glasu Svobode'

SLOVENSKA NARODNA

JEDNOTA.

Spisal A. T.

No, vidite no! Slovenska narodna jednota, sedaj še v mislih in domišljiji posameznih svobodomiselnih slovenskih rodoljubov v Ameriki, bo postala kmalu "živo meso". Ali pa smemo sploh še govoriti o "posameznih" svobodomiselnih slovenskih rodoljubih v Ameriki? Pred par leti še, so res le posamezni Slovenci v Ameriki držali zastavo napredka in svobodomiselnosti v rokah, toda — danes — ni temu več tako.

Vzlic vsem napadom na te svobodne zastavonoše, vzlic vsem naskokom in poskusom, iztrgati iz rok zastavonošev znak duševne svobode in ga pogaziti v blatu nazadnjaštva in srednjeveškega vražestva, plapolala danes zastava svobode visoko, znajo oboje nad sinovi naše majke, kakoč svojim, danes že mnogobrojnim pristašem pot do splošne narodne prosvete in vesoljnega bratroljuba.

Nihče na svetu ne more zastaviti pota do resnice in pravice, katera zahteva z vso silo in hrepeneče zasleduje nepokvarjeno in od materializma neokuzeno človeško srce. Mračnjaški nasprotniki, begunci in izdajalci ne morejo ovirati tek napredka — tudi med Slovenci v Ameriki ne.

Noben narod nima toliko zaprek v prosveto premagati, kot naš slovensko ljudstvo. Črna rimska garda drži — takorekoč — vsakega Slovence s svojimi ostrimi kremplji za grlo, preteč ga takoj zadušiti, če se duh njegov vzdigne proti duhomornim načelom, katerim pravijo "božje zapovedi".

Farsko zasledovanje, farsko preganjanje vsakega Slovence, ki slučajno ne trobi v njihov zarjavel, luknasti rog, nima meje, ne usmiljenja.

Nikako čudo, čujte! Na njihovem altarju zavzema bisaga najimenitnejši prostor, no — in verski ustaši hočejo ravno uničiti tej bisagi okroglo lice. To vse!

Vsake vrste spletkarij in zavrnega farbanja svojih pristašev, se poslužujejo farji, da uničijo onega do kraja, ki jim vleče krinko hinavstva in potuhnenja raz obraza — obraza, kateri nosi na sebi vse znake duševne in moralne propalosti.

Glas svobode, kateri spi v srcu vsakega poštenega človeka, je našel buditelja in ohrabrovalca. Marsikateri rojak, čudeč se prvotno novemu glasu, katerega je prinašal "Glas Svobode", je prišel s časoma do drugih nazorov, češ: enake glasove sem pač zamolklo čul v daljni duševni globini, da so pa ti glasovi pravi, k resnici in pravici vodeči, spoznavam šele sedaj. Da! Čisti notranji glas, katerega je vsadila pristna narava na dno človeškega srca, se ne da zadušiti, če najdemo svobodni glasovi pot do njega. Prav čarobno, tresoče le začenjajo odmevati, a ko grom in vrisk burje done v kratkem vsenaokoli.

Res, čudno bi bilo, ko bi pravila in navodila sedaj obstoječih slovenskih jednot, zadostovala še dlje vsem potrebam Slovencev v Ameriki.

Radovedni smo pač, če so bila ta pravila v avtentični prestavi predložena poklicnim oblastim v potrdilo, ali ne. Če se je to zgodilo, potem smelo trdimo, da uradniki, ki so priznali pravila dobrim, niso poznali duha ameriški, niti postav, katere ga varujejo.

Brezdvomno bo slovenska narodna jednota postopala v tem oziru tako, da ji ne bo mogel nihče niti najmanjše zadeve iz svobodnega stališča očitati. Na vseskozi liberalni narodni podlagi mora stati. Pod svoje okrilje naj vzame vse rojake od 18. do 45. leta in naj, kar se tiče raznovrstnih slučajev ponesrečenja, stoji na najširši podporni podlagi. V versko prepričanje udov, se jednota pač ne bo vtikala — to je umljivo.

Pisatelj tega spisa pač iskreno

želi in upa, da bo slovenska narodna jednota postala že v bližnji bodočnosti — JUGOSLOVANSKA NARODNA JEDNOTA. Ime sedanje jugoslovanske jednote je pravečati nesmisel. Večina Jugoslovancev je pravoslavna veroizpovedanja in tvorijo tri narodno neodvisne države. Kdo more tedaj gojiti bedasto, blazno misel, da bi pravoslavni Jugoslovanci, državljani treh narodno neodvisnih držav, vrgli svojo vero rimskemu klerikalnemu molotu v žrelo ter prodali s tem svojo duševno in politično svobodo?

Da, rimski klerikalizem je ugonotil politično narodno neodvisnost svojih katoliških Slovanov in ob enem s tem uslužbil naše plemo političnim sovražnikom.

Vse Jugoslovane naj bi objemala jugoslovanska nova jednota, ko bi se enkrat osnovala na podlagi nove slovenske jednote. Ali bi ne mogla postati taka jednota kal, iz katerega bi morebiti kedaj vzrastle politično združenje vseh Jugoslovancev?

Zakaj ne?! Vsak ud bi bil apostel te ideje, ko bi se vrnil v svojo dotično domovino. Videli in slišali bi tu v Ameriki prvikrat v praktičnem življenju drug drugega. Katoliško in pravoslavno rojeni (kar je le slučajnost) Jugoslovanci bi s časoma spoznali, da smo prav za prav vsi, udje enega telesa, telesa naše občne majke — Slavije. Umetno vcepljeni verski čuti, bi se, seveda, umikali naravnemu plemenskemu čuvstvu. Udje obeh veroizpovedanj, bi začeli kmalu spregledavati, kako škodljivo in razkrojujoče je deloval verski fanatizem na politične in gnotne odnose Jugoslovancev in mohamedanski, pravoslavni in katoliški Jugoslovanci — ta čas pride prej ali slej — bi začeli kmalu opuščati pogubonosno versko črtenje drug drugega. No, do tega pride mo še, a gotovo ne prej, dokler ne bo hudic vse one pobral, kateri so v sreči Jugoslovancev razkosali Boga Edinega v tri kose, namreč: v rimskokatoliškega, pravoslavnega in v turškega.

Da, šele ko se to nesrametno nasprotstvo odpravi, razvil se bo med nami pravi Slovan — človek: veren v pravega Boga in veren do svojega bližnjega.

Za svobodni boj.

Ne hudiča, ne briča, brat moj se ne boji pogum naj priča, za svobodni boj.

To ne gre več, za čast cesarskim generalom, ker vsa zemlja, je last svobodnih meščanov.

Zemljo in nebesa, znanost si je pridobila; prostost našega telesa, nam tako rodila. Toda vera in politika, namišljene sté, da tihotapstvo spodtika, nagibe delavské.

Revček Andrejček.

Očetovski tiran.

Ashville, N. C., 24. feb. — Neki mladenič, imenom Hensley, iz Marshala, N. C., je odpeljal hčer Tomaža Kessa in se z njo poročil. Ko je oče dekleta zvedel, kje sta se mladozakonska nastanila, jima je sporočil, da se smeta vrniti domov. Misléča, da ju želi Kess nazaj, da bi jima odpustil njihovo dejanje, sta se vrnila nemudoma. Ko sta prestopila prag domače hiše, ju je Kess že pričakoval, a ne kakor sta mislila kot spravišljivi oče pač pa z revolverjem v roki. Varell je na svojo hčer in jo smrtonesno ranil. Ves besen je skočil mladi mož na očeta svoje žene, mu iztrgal revolver iz rok in ga na mestu vstrelil. Bil je takoj mrtev.

Naznanilo

Naznanjamo, da je prevzel naše zastopstvo za Pittsburgh Pa. in okolico gosp. F. M. Schlander. Priporočamo ga toplo svojim cenj. mislišenikom. — Za mesto Chicago je naš zastopnik gosp. John Stonich. S tem pa ni rečeno, da bi nam ne smeli iti tudi drugi zavedni rojaki na roko. Od vstrajnega, skupnega dela je odvisna naša bodočnost!

Ameriške vesti.

Oficijalni brzjav.

Mitchell prihaja vedno bolj s svojo pravo barvo na dan, a kar je storil zadnji teden, presega že vse meje. Kakor znano je bil pokojni Mark Hanna najljubejši sovražnik delavstva. Bojeval se je proti njemu z vso krutostjo v zvezi z zvijačo in navidezno dobrohotnostjo, a to vse ni zadrževalo predsednika United Mine Workers, Mitchellna, da bi ne izšel poziva na vse krajevne unije, naj izraze svoje sožalje na Hannova smrti s tem, da se vzdrže vsakega dela na dan pogreba. Tudi W.D. Ruan, tajniku in blagajniku illinojske unije, je bil dostavljen en tak poziv, glaseč: "Spominjaje se velikih zaslug, katere si je pridobil umrl Mark A. Hanna za našo organizacijo, ste naproseni, da prenehate z delom v petek 19. feb., na dan njegovega pogreba. John Mitchell, predsednik, T. L. Lewis, podpredsednik, W. B. Wilson, tajnik in blagajnik." S to izjavo dokazuje Mitchell jasno, da simpatizuje s kapitalisti, saj je bil Hanna prvi zaščitnik trustov in kapitalistov.

Tamaqua, Pa., 24. feb. — John Mitchell je izjavil, da odstopi od predsedništva Mine Workers. Temu se ni čuditi, razglasuje se namreč, da bo oficijelno uvrščen v družino prezidenta Roosevelta in sicer kot vladni komisar na mesto Wrighta, kateri bo baje prisiljen odstopiti. Živijo nas vrli Mitchell, kaj njemu mar delavske interese, kadar se gre za njegovo častno osebo!

Na smrt obsojeni.

Butte, Mont., 24. feb. — Neki Martin, ki je maja meseca 1. 1902, v Silver Bow Junction umoril J. R. Williams, je bil obsojen v smrt na visalah. Obesen je bil danes zjutraj. Njegove zadnje besede so bile: na svidenje, Bog z vami!

Brookville, Pa., 24. feb. — Danes bi imel biti tukaj obesen M. Pallone, ker je umoril Rosso Crocco, a bil je od guvernerja pomiloščen, ker je doprinesel umor v pijanosti.

Socialisti v Minnesoti.

Minneapolis, Minn., 24. feb. — Na svojem glavnem zborovanju za državo Minesoto, so postavili socialisti že danes svoje kandidate za prihodnje volitve. Navdušenje je bilo velikansko. Na državno konvencijo, ki se vrši 1. maja v Čikagu bodo poslali 14 svojih delegatov.

Napredovanje delavstva v sedemdesetih letih.

Pred par dnevi so rokodelske unije v Bostonu povabile rektorja Howard univerze, Ellota, da bi predaval v prid delavcev v Faneull dvorani. Rektor Elliot je povabil sprejel in govoril je pred množestvom mnogočim o delavskih interesih. Samo unijahkih mož je bilo čez 5000 zbranih v veliki dvorani. Toda to ni, kar mislimo povedati, pač pa želimo posvetiti 70 let nazaj. Takrat so ravno iste unije priredile banket, a v ta namen niso mogle dobiti drugega prostora v vsem mestu kot ravno Faneull dvorano. Dvaindvajset mestnih društev je odklonilo svoje dvorane delavskim organizacijam, katere so bile v istem času pristižane roparjem. In kot socialni roparji so sešli unijaki možje v Faneull dvorani pred 70. leti, a kako stoji kocke v tem oziru danes, nam dokazuje jasno zadnje zborovanje. Unijskim možem je predaval celo prvi vseučiliški profesor v Bostonu. Socialisti so se sešli kot "highly respected citizens of Boston".

Razstrelba v Waukeganu.

Štirje mrtvi.

Waukegan, Ill., 25. feb. — Sinoči se je pripetila tu v čistilnici sladkorja eksplozija. Štirje delavci so bili ubiti in več drugih je bilo ranjenih, eden se še pogreša. Med mrtvimi se nahaja tudi delavec po imenu John Kozek, najbrže Slovenec.

Ruski nihilisti pride v Chicago.

Grof Angelo Di Gubernatis, zgodovinar, pesnik, bivši nihilist, pride v kratkem v Čikago, kjer bo držal razna predavanja.

Somišljeniki naroduje in priporočuje "GLAS SVOBODE"

Razgled po svetu.

Vesile dale Turčiji prosto roko.

Berolin, 24. feb. — Korespondent The Daily News poroča, da so Rusija, Avstrija in Nemčija sklenile ostati popolnoma nevtralne, v slučaju da napade Turčija Bolgarijo. Zajedno so se sporazumele imenovanje tri velesile v tem, da ne bodo napad Turčije pristevala vojni, temveč le potlačanju vstavev z ozirom na to, da je Bolgarija vazalna država Turčije. Dogovorjeno je tudi, da ne sme Turčija, četudi premaga Bolgare, zasesti niti najmanjšega dela bolgarskega ozemlja, pač pa ima v tem slučaju Avstrija pravico zavzeti Macedonijo pod istimi pogoji kot je zasedla svoječasno Bosno in Hercegovino. — Med tem važnim posvetovanjem je zaklical nemški Viljem: "Oh, zakaj ne poseže Turčija vmes in ne naklesti Bolgare?" Splošno se pa sodi, da so vse te homatije vladarske zavijanja, da bi Turčija prouzročila razpor na Balkanu in dala s tem dober prigrizek velesilam.

Iz rusko-japonskega bojišča.

London, 24. feb. — Korespondent "Daily Telegrapha" poroča iz Nagasaki, da je japonska mornarica zajela pred Port Arthurom štiri ruske torpedovke, posluževala se je v ta namen ruskih signalov.

Tokio, 24. feb. — Naznanja se, da je podadmiral Togo v istini opevan napadel Ruse in atakiral Port Arthur. Pred Vejhajvejem je bila ena ruska ladja razstreljena.

Petrograd, 24. feb. — Govorica, da je v enem boju na reki Jalu padlo 2500 Rusov, se ne potrjuje iz nobene strani. Toisto zanikuje tudi japonski poslanec v Londonu, Hadaši, ba bi se sploh vršila kaka bitka na imenovanem reki. On povdarja posebno, da se v tamošnjem okraju ne nahaja noben japonski oddelek, ki bi bil dovolj močan, prizadati Rusom tako izgubo. (Poročila o vednih izgubah na ruski strani, so gotovo le pobožne želje Angležev in Amerikanov, ker so zagrizeni sovražniki Rusov. Ko bi se šlo po angleškem časopisju, bi Rusi že davno ne imeli več nobene ladje in bi bilo vsaj že 50.000 mož pobitih.)

Jinkov, 24. feb. — Podkralj Aleksijev je dospel iz Port Arthura v Harbin, centralo Mandžurije, kjer se bo nastanil s svojim štabom. Ruska armada na kopnem ne bo začela prej operirati, dokler ne bo vse vojaštvo koncentrirano.

Washington, 24. feb. — Podkonzul Emery naznanja iz Čifu, da so Rusi vse japonske begunce iz Čvan-ga zajeli in jih nastanili, deloma v Port Arturu, deloma v Dalni. S tem hoče Rusija prepričati izdajo o svoji moči v Mandžuriji. Iz istega vzroka se je branila dovoliti Morganu kot ameriški konzulu nastaniti se v Dalni. Morgan odpotuje v petek iz San Franciske v Sanghaj.

London, 24. feb. — Iz Hongkonga se poroča, da se tam sestavlja angleška mornarica, istotako se koncentrirajo francoske bojne ladje v Sajgunu, Indokina. Korespondent "Daily Telegrapha" naznanja iz Nagasaki, da se ameriška mornarica zbira v Sanghaju in da name-rava demonstrirati ob ustju reke Jalu.

Znamenita ruska zmaga.

Današnje poročila iz rusko-japonskega bojišča so povsem drugačna, kakor ob začetku vojne, ko so vsi tukajšnji ameriško-židovski časopisi pisali, da je bila ruska mornarica pred Port Arturom potolčena in potopljena. 23. t. m. zjutraj je japonska eskadra zopet napadla rusko brodovje pred Port Arturom, a dobila je pošteno plačilo za zavratni napad 8. t. m. Štiri vojne in dve prevoznici ladij, napolnjene z japonskim vojaštvom so bile potopljene od Rusov. Najbolj se je v tej bitki odlikovala ruska ladja "Retvizan", o kateri je bilo že mnogokrat poročano, da so jo Japonci potopili 8. t. m.

Rusi so obesili 3 japonske častnike in sicer polkovnika Asaja ter poročnika Zonelojaša in Kakurta, kateri so bili preobčeni v japonske delavce in se kot taki ravno pri-

pravljali razstreliti most, ki vodi čez reko Sangari v Mandžuriji. Spoznani so bili po ruskem atašeju, kateri je bil preje na dvoru v Tokio.

Rusi pošiljajo dnevno velikanskega vojaštva v Mandžurijo. V Dalno in Port Artur pride vsakih 10 minut vlak z 12 vagoni, napolnjenimi z ruskimi vojniki, kateri komaj čakajo, da se spoprimejo z Azijati. Veliki knez Ciril, kateri živi sedaj v Nizi, odpotuje v par dneh v Port Artur, da prevzame poveljnistvo čez rusko mornarico.

V Evropi simpatizuje, razven kramarskih Angležev, vse z Rusijo. Angleži baje zato ne, ker bi radi v kalnem ribarili, a se bodo za enkrat najbrže prav pošteno spekli.

Grof Tolstoj in vojna.

Iz Moskve se poroča z dne 24. feb., da je grof Leo Tolstoj na zastavljen vprašanje glede rusko-japonske vojne odgovoril sledeče: "Jaz nisem ne za Ruse ne za Japonce, pač pa za delavsko ljudstvo obeh držav, zapeljanih po svojih magnatih, da se tepejo medseboj proti lastni volji in veri."

Nemčija.

Berolin, 24. feb. — Grofica Wedel-Berard, katere knjiga "Moje razmerje k cesarju Viljemu II.", je svoječasnno prouzročila silno senzacijo, se je oddala v norišnico v Baseln. O rodu grofice so razna domnevanja v cirkulaciji. Po enih virih je ona nezakonska hči avstrijskega cesarja Franca Jožefa, druga poročila pa trde, da ji je oče umrl ruski car, Aleksander III.

"Militär Wochenblatt" poroča, da šteje ruska armada v Aziji proti Japoncem le 158.800 mož. Imenovani list meni, da je Japoncem kaj lahko izgnati Ruse iz Mandžurije, ako se z vso svojo močjo vržejo na Harbin.

Rusija.

Petrograd, 24. feb. — Trgovinski minister princ Kilkov je iz Irkutska odpotoval v Mandžurijo, med tem ko se je prepričal, da je železnica čez bajkalsko jezero postavljena. Minister naznanja, da transportira sibirsko železnico vsak dan lahko 30.000 mož v vzhodno Azijo. Grozni snežni viharji ovirajo hitrejši transport.

Turčija naklonjena Rusiji — mir na Balkanu se vzdrži.

Carigrad, 24. feb. — Bolgarski zastopnik, M. Mahovič, kateri se je pravkar iz 30dnevnega dopusta vrnil na svoje mesto, poroča svoji vladi, da Turčija nikakor ne misli napasti Bolgarije, dokler bo ta ostala nevtralna in ne jemala Macedoncev pod svoj zaščit. Ob jednem zagotavlja prijateljsko zvezo med Turčijo in Bolgarijo. Vse mogoče, a verjetno ni!

Papež dovolil razporočitev.

Zopet mali škandalček v zgodovini rimske cerkve. Beneški patrijarh Sarto, ki je pred nekaj meseci avanziral za "sv. očeta" kot Pius X., je privolil v cerkveno razporočitev Arthur G. Gauklerja iz Detroita, Mich. in njegove žene, rojene Loomis iz Čikage. Gaukler je že pred letom potisnil za cerkveno razporočitev, a ker mu ni hotel ugoditi tamošnji škof, obrnil se je direktno na italijanskega papeža v Rimu in — uslišan je bil. Cerkevni zakon je bil od "neizmotljivega" papeža samega razveljavljen. Dosedaj je stala katoliška cerkev še vedno na stališču, da se kaj takega ne more in ne sme dogoditi v njenem okrožju, a kar naenkrat pride en papež sem in potepta vse to verstvo v blato. In človek na Petrovem stolcu je neizmotljiv?

Kdore misli naseliti v Californiji, naj se zaupno obrne na agenta Santa Fe železnice, bo najbolje in najceneje postrožen. Glej današnji oglaš.

V Clevelandu, O. izhajajoči popovski list "Nova Domovina", je skabski list. Zavzema se direktno za kapitalizem, nastopa torej odločno proti delavstvu. Neunijaki list mora vsak pošten, zaveden delavec bojkotirati, — te naj si zapomnijo tudi naši rojaki in naj se po tem ravnaajo.

"Glas Svobode"

Prvi svobodnomislalni list za slovenski narod v Ameriki.
Izdajatelj in urednik:
MARTIN V. KONDA
FRANK M. MEDICA

"Glas Svobode" izide vsaki petek in velja za Ameriko:
za celo leto ---- \$1.50
za pol leta ---- 75c
ZA EVROPO:
za celo leto ---- kron 10
za pol leta ---- kron 5
Posamezni list po 5 centov.

"Glas Svobode"

[THE VOICE OF LIBERTY]

is the only union labor paper in America; edited & published every Friday in the Slovenian language by **M. V. KONDA, & F. M. MEDICA,**

"Entered July 2, 1903, at Chicago, Ill., as second-class matter, under Act of Congress of March 3, 1879"

Subscription \$1.50 per year.

Advertisements on agreement.

Naslov za dopise in pošiljave je sledeči:

"GLAS SVOBODE"

563 Throop St. Pilsen Sta. Chicago, Ill.

DOPISE.

GLAS IZ ŽENSKIH KROGOV.
Iz So. Chicago, Illinois.

"Kdor se s farjem brati, nima kmalu kaj sejati!" Tisoče, da stotisoče se jih je o tem že prepričalo in kaj naj rečemo me, south čiške žene k temu?! O, bože mili, pod krinko farske ljubezni, se črnški parazit in vampir vkrade v naše srca, a še bolj v srca popolnoma nevedne mase ljudstva in — z izsesavanjem in farbanjem se prične z vseh strani in z vso farizejsko-katoliško zlobnostjo. A kaj hočemo v tem tonu nadaljevati! Kakor smo prišli me iz lastnega nagiba do prepričanja, kje vražje in kje dobro, tako naj se pomudijo v ta namen tudi ostale in ostali; me gotovo nismo tu, da bi dajale komu poduk, za to so poklicani drugi. Držati se hočemo torej le svojega. — Da boste vedeli, tudi naš pop ni cvetka nedolžnosti, sicer pa ga itak poznate. Koncem meseca lanskega leta se je razširila po So. Čikagu vest, da potrebuje nova slovenska cerkev sv. Jurija še mnogo neobhodno potrebnih stvari, predno zamore farski kralj prirediti svoje "plodonošo" (oh jej, iz katere strani? — opom. ured.) delovanje med čredo svojih vernih ovac. Vseposvods se je slišalo: "Dajte, pomagajte slovenski moške in žene, vse v večjo čast božjo!" (V takih slučajih gre navadno le za farsko nenasitno bisago, a ne za čast božjo, o tem se je že marsikateri prepričal! — opom. ured.) Sam farski prištenec se je obrnil do slovenskih žena in posrečilo se mu je res nas s svojo priljubljenostjo farsko hinavščino pregovoriti, da smo v svoji zaslepljenosti obljubile same darovati in nabirati za krstni kamen. Dano obljubo, smo točno izpolnile. Kupile smo krstni kamen v vrednosti \$48 in 50c. Lepa svotica za nas, to tembolj, ker je bil denar postenim potom zaslužen. Zložile pa smo v ta namen le štiri žene, ako ne prištevamo treh možkih, kateri so darovali vsak po en dolar. Da, to je prava istina, kakor tudi, da je bil kamen plačan že pred Božičem. Nismo se sicer strinjale s tem, da bi se nas oznanjevalo in žele tako človeško čast — darovale smo le iz dobrega, nesebičnega namena — a nikakor nam ne ugaja postopanje našega Kristusovega (?) namestnika — menda je le reformator in odpadnik Kristovih nauk — v tem slučaju. Odločno protestujemo, da bi se darovi neimenovancev pripisovali v večjo čast "Mr. Berniku in njegovi soprogi", kakor se to je zgodilo glede krstnega kamna. To je podlo in očitno — lažnivo dejanje katoliškega farja in vstrajamo odločno pri tem, da vso zadevo javno prekleto. Pop, ali si nisi vedel pomagati s tem, da bi oznanil in dal v račun, da so krstni kamen kupile štiri neimenovane, ne pa priklopil ta dar v čast in slavo "Mr. Berniku in soprogi"? V cerkvenem zapisniku stoji to črno na belu, torej o kaki pomoti niti govora ni, ko so vendar vsi drugi darovali

darovalci vred pravilno označeni. Da bi nas svojevoljno farbal? Se malo ne! To naj si kar iz glave zbijete, ima se premočno prebrisanó butico na svojem debelem vratu. Zapomni naj si enkrat za vselej, da se mu bomo postavile po robu; razum mož, tudi svobodno misleče žene, z vso odločnostjo. Ne bo nas tukaj lovil v svoje zanjike, niti z Marijino družbo, niti z drugimi takimi bedarijami — smo v South Čikagu! Čudili so se moške, ki so verno poslušali oznanjevanje darovalcev in darovali za razne cerkvene predmete, a o krstnem kamnu ni bilo slišati besede. Izpraševali so nas moške, kaj to pomeni in razložile smo jim razmere. Ko pa je prinesel "Amerikanski Slovenec" zaznemek o darovih in darovalcih ter krstni kamen pod imenom "Bernikove soproge sestra" — gospa Bernikova ima tukaj dve sestre — zavrela nam je kri in to še bolj potem, ko smo zadnji teden dobile v roke "celoletni račun cerkve sv. Jurija (sv. Jurij je bil menda tisti, ki je rekel farje rezat!) v So. Čikagu, v katerem je debelo tiskano, da sta darovala krstni kamen "Mr. Frank Bernik in soproga". (Med dohodki je tiskano: Mr. F. Bernik in soproga \$314.50 ter med izdatki: Monštranca in krstni kamen\$314.50). To je jasen dokaz, da ne moremo govoriti tu o kaki pomoti, marveč le o dobropremišljeni farski hudobiji lažnivega rogovileža. Gotovo bi se za to toliko ne zavzemale, ko bi bila to le kaka malenkostna pomota kot se mu je primerila v nedeljo 7. feb., ko je hotel pri krstu dati otročiču v usta zdrobljenega tobaka namesto soli (ali je bil pijan? — opom. ured.), kar pa je seveda zabranil skrbni boter, dobroznani tukajšnji trgovec g. A. Zgrabl je klobuk ter stekel v bližnji salon po peščico čiste soli, da bi farska žena v svoj brezumnosti ne zastrupila nedolžnega otroka z nikotinom. Šele po vrnitvi botra, se je krst pravilno dopolnil. Da, od lahkomiselnosti omamljen in zmešan vampir je hotel v svoji brezbrzičnosti rabiti tobačno mesto pristno sol. To je gola istina in pove dovolj, kako opravljajo farske propalnice svoje službene dolžnosti. Vseposvods vtikajo svoje nosove, samo tam ne, kjer jih je treba. Opetovano zahtevamo darovalke krstnega kamena, da prekliče rimsko-katoliški lažnik svojo nesramno-premišljeno laž v teku enega meseca, in če bo morala Mr. Bernikova soproga drago plačati njej pripisani krstni kamen, makar s farskimi novci. Ali ni to zadosti nepošteno delo od rimskega popa, ki se imenuje Kristusovega namestnika, da seje celo med svoje udane prišaste zmešnjavo in preprič, da se mora ubogo ljudstvo le zgražati nad farsivom in njih početjem! In reklo se je: "Mir ljudem na zemlji, ki so dobrega srca!" Zdi se nam, kakor da bi se hotela ta farska klada spozabiti in nas imeti za Bernikove prostitutke, ker smo bile večinoma tam v službi. No, v tem se silno moti, čeprav bi mu ne bile nikdar predstavljene in ne mu znane. Prepričane pa smo, da nas jako dobro pozna, saj toliko spomina vendar prisojamo njegovi butici. Ve pa tudi, da si me s postenim delom služimo svoj vsakdanji kruh, a ne s sleplivostjo, kakor razni katoliški farji, ki gredo na lov za novci zaslepljene mase, katera sanja med tem o "svetih farjih krokarjih" in "nebeški krasoti". Da, Kranjec, goden si, da te javno opljujemo kot širokoustnega lažniveca; nepošteno postopanje se pravi, drugim pripisovati nekaj, kar niso storili. Ako imaš le še trohico časti in ponosa v sebi, tedaj le urno prekliči svoj celoletni humbug, da nam s tem svoj deloma zadostiš v javnosti, in če te hočemo še večkrat malce potipati po pravi strani. Saj vemo dobro, kako častitljive farske osebe rade pokroajo in tedaj ni čudo, če tudi kak maziljenec, omamljen od vinskih duhov, zaide med bujne cvetke rimske pomlajenosti, bodisi tudi kje na Harbor Ave., no in če niso sprednja vrata primerna za vstop, so toliko pripravljena zadnja. Da, da tudi south čikaško življenje ima svoje posebne pikantnosti. — Pozno je že bilo ono čarobno noč, ko je "neki" maziljeni gospod sedel v nekem salonu — rečimo makar v salonu g. K. — skoraj že popolnoma v rožkah. Častitljivi mož je slednjič vstal in se začel prav po receptu vinskih bratcev vsevprek poslavljati. Kot bogaboječ mož, ga je gospodar povabil še na en kozareček božje kapljice, a tu se je "prorok" krepko odrezal, čes, da ima dovolj, da mora biti oprezen na cestne vragabundice itd., v resnici pa

se je bal le vinskih duhov, da bi ga v svoji hudomušnosti ne zapeljali v kako takozvano "sramotno" hišo, ali da bi ga celo ne pahnili v mišigamsko jezero, kar bi seveda prizadalo pobožnim terciarkam preveč sočutnih solz. Branil se je torej vinca, a poprosil je spremljevalca. Nekaterokrat se je oglašil s vprašanjem, kje da sta. Slednjič sta vendar le prikorakala do dobro znane hiše. Ustavila sta se in prižgala smodke. Pop se je spomnil raznih dobrih časov, žalostno je privzdignil glavo in koprneče vzdihnil: "Skoda, res velika škoda, da je ta hišica vzdignjena in še nedovršena. marsikateremu kozarčku sem že pogledal tu na dno, oh, ko bi se moglo priti pri zadnjih vratih v kuhinjo — tam je prav pripraven prostor za vselej pijančke in druge enake pičke." Spremljevalcu se je pop zamislil in ponudil se mu je za pomagala. Kmalu sta bila edina. Z gosposdomem drobižem v roki, stopil je pri sprednjih vratih v salon in poprosil tam gospoda bordelbezičerja, naj spusti pri zadnjih vratih rimskega maziljenca v hišo. In zgodilo se je, kar si je pop želel — vrata so se mu odprla na stežaj. Ob priložnosti je poprosil še za mali prigrizek — če je človek lačen, želi jesti, to se razume — in kdo bi se tedaj čudil, ko bi mu bile radodarne prostitutke pripravljene postreči makar z najboljšo večerjo! Izbrana compagnia bella se je potem izvršno zabavala. Pilo, jedlo, pelo, kadilo itd., se je izborno. O tem bi vedel povedati mnogo spremljevalec, ki pa se je izmuzal "že" pred četrto uro zjutraj in pohitel domov, čes, pop ne more zgrediti svoje hiše v jutranjem svitu. Da, da, tako je bilo. "Monštranca" je res krasen del, krstnega kamna vam pa ne pustimo, ker smo ga kupile poštene ženske. Monštranca združuje dva magnata v zvezi, a ne tako krstni kamen. Ta je naš, to si zapomnite, čeprav je privlekla monštranca še tretjega v "španovijo", proučevala prijateljstvo iz sovraštva pri kozarcu penečega šampanjca. Tu je se, da sta se "bordelbezičerja" in "polna luna" zopet pobratila. Vse mogoče, saj se ne gleda na to, s kakim denarjem se kupujejo in gradijo cerkve. Tudi židovski denar je dober za katoliškega boga, le vrag, da ljudstvo tega ne vidi. Pa naj še kdo reče, da ni več čudežev na zemlji! Čudež je tudi, da vera peša, kaj ne č. oče Kranjše?! Pazi, pazi Kranjče, da ti ne zapoje tedaj tvoj kralj zvonovi v zvoniku milodonečo, žalostno odhodnico. R. i. p.!

Pravica ljubne žene.

(Opom. ured.): V tem dopisu je omenjen tudi cerkveni račun. No, mi smo prepričani, da so si cerkveni računi podobni, kakor cent centu, zato ne zgubljam tudi o south čikaških nobene besede, čeprav imamo dva taka računa v rokah, pač pa hočemo nekaj družega konstatirati. Povsod, kjer je imenovan v računu neki Bernik — pravijo, da ima bordelhaus — stoji pred imenom tudi "Mr.", kar naj pomeni Mister, a pri vseh družih darovalcih je ta "Mr." izpuščen. Za vraga, Kranjec, kaj je Bernik edini "Mister" v Ameriki in z njim far — "Rev"! Kaj ne, vi drugi darovalci in nabiratelji, to vam jo je dal vaš "dušni pastir" prav premišljeno pod nos — in vi to trpite?! No, če bodete tudi v bodoče prav pridno zakladali cerkev, znate morebiti vseeno še priti do "Mistra", a za to "rajžo" tudi gospod Medoš ni več, oziroma še ni "Mr.")

Iz Aspenu, Colo. nam poroča rojak in somišljenik, sodr. P. Zadnik: Štiri milje od mesta oddaljeno, v Castle Creek, se je utrgal plaz snega in podsl štiri delavce in enega konja. Delavci so bili uslužbeni tukajšnje parne žage in so ravno izvlačevali kreke, ko se je nesreča pripetila. Nesreče vzrok je največ vlažno vreme in skozi to nastopivša gosta megla ter zopet na svoenico zapadli sneg. Ravno tam se trgajo snežene lavine vsako leto in čudno je, da so delavci ako brezskrbno opravljali svoj posel, ko vendar vsak domačin ve, kako nevarno je ob tem času na dotičnem prostoru. Ker so prišli ponesrečeni delavci le redko z drugimi ljudmi v dotiko, so jih je pogrešalo šele pretečeni četrtak. Mesto je storilo vse, kar se je sploh dalo storiti. 120 delavcev je kopalo v sneg skoraj tri dni neprenehoma, presno so izkopali nesrečnike. Presečeno so se, da

so uslužbeni delavci premetali za 10,000 ton snega, predno so prišli do zadnjega pri svojem delu ponebrecenega sotrpina.

Cleveland, O., dne 22. feb. Dne 21. t. m. se je vršil ustanovni shod slov. podporne društva "Naprej" v prostorih g. Medena. Na seji se je sklenilo, da pristopi društvo k slov. narodni jednoti, koje prvo glavno zborovanje se bo vršilo aprila meseca v Čikagu. Prihodnja društvena seja je sklicana na 6. marca ob 10. uri dopoldne v prostoro brata Medena na Wilson Ave. št. 285. Pri prihodnji seji se bo debatiralo o pravih slov. narodne jednote. Vsled važnosti dnevnega reda, se vabijo na sojo vsi, ki se niso člani kake jednote. Na delo slovenski delavci! Čas je, da nastopimo samostojno. Duhovnik naj ostanejo v cerkvi, kamor spadajo, a naj se ne vtikajo v naše življenske težnje, katerih ne razumejo. Nobene kontrole ne rabimo iz njihove strani, saj si služimo sami svoj kruh, a ne delajo oni za nas.

L.—u.

JAVNA PROŠNJA IN ZAHVALA.

Čitateljem "Glas Svobode" in "Glas Naroda" bo gotovo še v spominu, da se nahaja v Washingtonville, Ohio v najtužnejem gmotnem položaju in bolan na neozdravljivi živčni bolezni 43letni rojak Anton Vilik, po domače Beber, iz Podbukovja št. 9, občine Krka in sodnega okraja Višnjagora, s svojo ženo in štirimi otroci, od katerih šteje najstarejši 7 let in najmlajši 10 mesecev. Družina živi v največjem pomanjkanju vsega potrebnega, ker je rojak za katerikoli delo popolnoma nesposoben. Na poziv g. Sakserja v New Yorku se je že v "Glasu Naroda" in istotako v "Glasu Svobode" nabiralo za tega reveža in se tudi nekaj nabralo, ker se je več usmiljenih rojakov odzvalo prošnji, priobčeni v imenovanih listih. Nabrani denar se je pa kmalu porabil, ker je družina velika, a nihče sposoben za delo in je bil rojak dolžan za kupljenih in neplačanih vsakdanjih živilih večjo svoto, tako da je revež zopet tam, kjer preje in bi moral iti z vso svojo družino v "Poorhouse" (ubožnico). — V tem obupnem stanju se je Vilik obrnil name, podpisane s prošnjo, da bi mu na kak način pomagal, da bi mu ne bilo treba iti v ubožnico, pač pa se vrniti v staro domovino z vso svojo družino. Da se nahaja rojak res v najskrajnejši bedi, spričuje mi pismo majorja Jonathana Tengbottena iz Washingtonville, O., z dne 15. t. m., na katerega sem se tozadevno obrnil.

Ker je vsekakor želel, da se rojaku olajša njegovo gorje in se ga na njegovo izrečno željo spravi v staro domovino, ker je za delo res popolnoma nesposoben, stopim podpisani pred slovenske brate rojake s prošnjo, da bi po svojih možnostih prispevali v ta človekoljuben namen ter oteli reveža iz neznoznega položaja. Vsak najmanjši dar se hvaležno sprejme in naj se blagovoljno dopolnje upravnistvu "Glas Svobode" ali "Glasa Naroda", v katerih listih se objavijo imena darovalcev. "Kdor hitro da, dvakrat da", budi geslo vsacega človekoljubnega rojaka! — Zajedno čestim prijetno dolžnost izreči v Vilikovem in svojem imenu listoma "Glas Naroda" in "Glas Svobode" javno zahvalo za njih dobroto, da sta že dosedaj nabirala prispevke, s katerimi sta znatno pripomogla pri lašanju bede ter se pokazala pravim dobrotnikom trpeče družine.

Frank Russ, javni notar
1778 St. Clair Str., Cleveland, O.

Listnica uredništva.

O aferi Somrak, smo dobili nova poročila iz večjih strani. Pribita resnica je torej, da je šel imenovan v Telluride skebat kar obžalujemo, S to izjavo naj se obe stranki zadovoljita, ker tozadevno ne priobčimo ničesar več.

Društvene vesti.

Društvo sv. Petra in Pavla Pozivlja vse svoje ude, da se zanesljivo udeležijo zborovanja vsakega 13. v mesecu v dvorani na S. Santa Fe Ave. št. 1207 PUEBLO, COLO.

Bratsko društvo "SOKOL" spajajoč s J. S. K. J. ima svoje redne seje vsako tretjo nedeljo v mesecu v društveni dvorani na 503 S. Santa Fe Ave. Društveni zdravnik je Dr. Chr. Argyr na 1210 Berwind Ave.

K mnogobrojnemu pristopu v šilo društvo vabi vladno ODBOR. PUEBLO, COLO.

C. G. FOUCEK

586 Centre Ave. na vogalu 18. ul.

Najboljša česko-slovenska lekarna v Čikagu

V nji se nahaja tudi pošta, kjer je mogoče pošiljati novce po vsi Amerki in v Evropo. Prodaja znanih in sprejemanje priporočenih pisem. Odprto po dnevi in ponoči.

Brzjavni urad na vse strani. Ekspresni urad, pošiljajo se kovčegi in drugo na vse strani Zed. držav.

V lekarni ordinirajo naslednji zdravniki: Dr. Martin Ivec, vsak večer od 6. do 7. ure; Dr. Stulik od 10. do 12. dopoldne in od 7. do 9. zvečer; Dr. Kolar, Dr. Roth, Dr. Chvotal, in Dr. Čunat.

Ako ste bolni, stopite v mojo lekarno in pomagalo se vam bode.

Poizvedel sem, da bo Santa Fe prodajala - v eno stran - kolonialni vožnji listek v

Californijo

marca in aprila mesca po jako nizkih cenah:

\$33 iz Chicago in \$25 iz Kansas City

Blagovoli mi naznaniti vse posameznosti, kakor

Ime

St. in ulico

meo in deželo

čez in čez

— izpolni in izrezi ta oglas ter pošiji ga na

J. M. Connell, Gen. Agt. A. T. & S. F. Ry.,

109 Adams St., Chicago, Ill.

Thalia Hall.

Velika dvorana in gostilna, na voglu 18. in Allport ceste
469 W. 18th St.
se priporoča STEFAN POPOVIČ

ZA ameriko patentirane

Harmonike,

izvrstno delo, se dobe samo pri Slovencu

John Golob

203 BRIDGE ST. JOLIET, ILL.

SLIKA PREDSTAVLJA uro za dame.

Pokrovi so pretegnjeni z zlatom. Gold filed, jamčeni za 20 let. Kolesovje na razpolago Elgin ali Waltham. Zladi samo

\$12.50

Mož, osreči svojo ženo in kupi ji uro za božično darilec.

Jacob Stonich

89 E. Madison St. Chicago, Ill.

Dr. M. A. Weisskopf

885 Ashland Ave.

Telefon Canal 476

Uradne ure:
do 9. zjutraj
od 1. do 2. in
od 5.-6. popoldne

Urad 631 Center Ave:
od 10-12 dopoldne in
od 2-4 popoldne
Telefon 157 Canal.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odlični zdravnik, obiskujte torej Slovane v svojo korist.

OBVESTILO!

Podpisani si usojam naznanjati p. n. občinstvu, da sem prevzel "Saloon" rojaka Jak. Martinčiča v Summit, Ill. Moje načelo je in bode vselej sprjemati rojake najljubljeneje, vsled česar upam, da se bode tudi meni izkazovala tista naklonjenost, kakor mojemu predniku. Posetnike prijatelje in c. rojake v obče zagotavljam, da bodo vsak čna postreženi točno s izvrstnimi smotkami, svežo pivo, raznimi likerji, "Portvini", Trinerjevimi vinom itd. Za zabavo novodobno kegljice. Rojaki znanci, prijatelji obiskujte me v prostih urah, vživali bodele vsaj čisti zrak. Na zdari o o FRANK KOENIG, o o Summit, Ill.

Petrova skala.

V. K. Iz Rima, 25. nov. V.

Prizadevanje rimske cerkve, pridobiti gospodstvo nad vsemi narodi in nad vsemi državami, so res velika kanka. Zlasti v zadnjih dvajsetih letih dela cerkev s tako silo, kakor še nikdar poprej, ali vender so resnični uspehi upravljenosti.

Začetkom dvajsetega stoletja so klerikalci priobčili obširne spise v raznih jezikih o napredovanju katolicizma v minoletem veku. V vseh teh slavošpevih na znagovito napredovanje katolicizma se pogreša samo eno — namreč dokazov za izvedene trditve. Toda z dokazi se ni cerkev nikdar preveč mučila.

Lepo so se čitali ti slavošpevi o zmaga katolicizma, ali kdor jih je kritično čital in primerjal njihove trditve z dognanimi resnicami, tisti je prišel hitro do spoznanja, da so vse te zmage samo namišljene. Francoski klerikalec Brunetiere je koncem 19. veka slovesno proklamiral "bankrot znanosti", ali zgodovina pravi, da če se more govoriti o kakem velikem bankrotu je to edino-le bankrot katoliške cerkve v njenem boju proti znanosti. Zgodovina bojev katoliške cerkve proti svobodni znanosti je ena sama vrsta najhujših porazov, ki jih je doživela cerkev. Lahko se reče: Klerikalstvo dobi, kdor dokaže, da je katoliška cerkev le v enem samem znanstvenem vprašanju zmaga!

Egiptski menih Kosmos Indikoplestis je v 6. stoletju učen, da je zemlja štetokotna in da jo obdaja morje krog in krog. Tega nauka se je cerkev držala. Prišel je pa Kolumb, razkril Ameriko in s tem dokazal, da je v zvezi vsem cerkvenim naukom zemlja okrogla. Magellanovo potovanje leta 1519. je dokazalo, da tudi na nam nasprotni strani zemlje prebivajo ljudje, česar cerkev po izvajanjih sv. Avguština nikakor ni hotela verjeti. Ti eksperimentalni dokazi o nepremostnem nasprotju med vero in med znanostjo so sicer spravili cerkev v veliko zadrego, a ušla se ni. Kopernik je mogel svoje znamenito delo "De Revolutionibus" šele l. 1540 izdati in njegovo delo je uveljavilo cerkveni obsidbi le vsled tega, ker je izdajatelj v prepoznavnem predgovoru dejal, da Kopernik ne uči kot dokazano, da se zemlja suče, nego da je to le hipoteza. Ta mala laž je rešila knjigo. Cerkev je knjigo ignorirala in — ostala pri svojem nauku, da je zemlja nepremična. Ko je pa Galilej l. 1610 nastopil z naukom, da ima planet Jupiter svoje mesece, da so na soncu lise, na mesecu pa gore in doline, tedaj je cerkev s kruto roko posegla vmes. Vseučiliščem v Pizi, v Inomestu in v Salamanki je bilo prepovedano, razpavljati o Galilejevih naukih. "O človek Galilej!", je zaklical dominikanec Ceccini, "zakaj se tako trdovratno oziraš na nebo", pater Louisi je klical na pomoč inkvizicijo in sloveči bogoslovec Bellarmini je skual dokazati, da, če eksistira še drugi planetje, morajo na njih živeti ljudje, to pa ni mogoče, češ, ker ti ljudje ne morejo izhajati od Adama in Eve in torej ne morejo postati deležni izveličanja.

Leta 1615. je bil Galilej pozvan, da pride v Rim pred inkvizicijo in vsled posebnega papeževnega breve je bil izdan ukaz, Galileja zapreti, če ne prekliče svoje trditve, da se suče zemlja okrog sonca in ne sonce okrog zemlje. Galileja pa ni prav nič veselilo, da bi šel v grozovite ječe rimske inkvizicije in zaradi tega ga gotovo ni obsoditi. Toda v starosti 70 let so ga zopet zaprli in da bi ga ne trpinčili, je predikal in preklinal svoj "brezverski" nauk, da se zemlja suče, nauk, ki se ga danes vsak otrok uči.

Se začetkom 18. veka po Newtonovih razkritjih je cerkev zavračala Kopernikove nauke, češ, da so v nasprotju s sv. pismom in l. 1835. je bilo Kopernikovo delo na indeksu!

Postopanje cerkve proti Galileju je teklo časa, čimbolj je namreč znanost napredovala, postalo velika sitnost za cerkev saj je to postopanje kazalo, ne le, da je bila nezmožljiva cerkev v velikanski zmoti glede prirodnih razmer, nego tudi kako kruto in nasilno se je cerkev borila proti znanosti in proti resnici ter za svojo zmožnost. Ko je Napoleon I. zavzel Rim, je francoska vlada dala vse Galileja tičeče akte prepeljati v Pariz, toda l. 1846. se je dala preprostiti in vse akte vrnila Vatikanu s pogojem, da jih objavi. Objavljanje je prevzel duhovnik Marini. Ta čestitveni moč je odstranil več

najbolj značilnih dokumentov tega procesa in jih nadomestil z drugimi, katere je — sam napravil. Šele l. 1867. je prišel Francoz d'Epinois v položaj, da je dobil v roke vse dokumente ter z njimi dokazal sleparstvo omenjenega monsignora Marinija.

Zdaj je bilo jasno kot beli dan, da je bil cerkveni nauk o svetu zmoten. A kaj so zdaj rekli cerkveni gospodje? Rekli so, da ni cerkev kriva, da je toliko stoletij zmoteno učila kot versko resnico, nego da je tega kriv — bog, češ, da cerkev ni kriva, da sv. pismo uči napačni nauk o nepremičnosti zemlje nego kriv je bog!

Vzpriči temu boju cerkve proti znanosti se moramo pač vprašati: kdo je napravil bankrot — znanost ali cerkev?

RAZNO.

Izpred okroglega sodišča v Novem mestu.

I. Na zatožni klopi sedi Oton Dolorenga iz Pulja. Ta je bil že v prisilni delavnici v Ljubljani. Glavni priči sta Janez Golob in Ana Golob. Toženi sam pripozna, da je res kradel. Prvič je vzel 30 gld., potem pa iz odprte skrinjice po 6—8 gld. To pa je storil zato, ker je hotel imeti potnino k staršem v Ensford. Prijet obdolžil je tatvine A. Avbeka, s kojim je potoval. Ko se mu pokaže kovček in obleka, prizna, da je nakupljena z ukradenim denarjem. Kradel pa je tudi v Stajuru (Steier). Priča Ivan Golob, trgovec, pravi, da je zapazil, da mu v blagajni več časa primanjkuje denarja. Prišedši 1. septembra l. l. iz Turške gore, se je v prodajalni prepričal, da manjka veliko denarja, toženega pa ni bilo nikjer. Isto izpove Frančiška Golob in dostavi, da ga je videla, ko je šel v sobo, kjer je bil shranjen denar. Oton Dolorenga je dober krojaški pomočnik. Županstvo Videm stavi predlog, da se ta odda v prisilno delavnico. Obsojen je bil radi tatvine in obrekovanja na 7 mesecev.

II. France Ojak pa je bil tožen radi težke telesne poškodbe. Toženec še ni bil kaznovan. 12. novembra je namreč stregel Franca Kurmika. France Ojak se zagovarja s tem, da ga ni tepel po rokah in tudi ne po nogah. Pretepu vzrok je bilo staro sovražstvo. France Kurmik pa izpove, da ga je obtoženec tepel s palico po rokah in nogah. Star je že 64 let, in je ležal 36 dni v bolnišnici v Krškem. Sodni dvor je obsodil Franca Ojaka na 4 mesece težke ječe. — III. Janez Vidmar, kajžar iz Krške vasi, je kaznovan radi tepeža in drugih prestopkov. Franc Zokelj tudi od tam, neznanovan, in Anton Zokelj, že kaznovan, so 29. novembra 1903. vdrl v hišo Martina Vidmarja in ga davili. France Zokelj imel je tudi vozno vago v rokah in je z njo udaril Martina. Obtoženci se jako nerodno zagovarjajo. Sami priznavajo, da so s silo hoteli vlomiti v hišo. Priča France Ostrelč, posestnik v Krški vasi, pove, da je šel z Martinom Vidmarjem skupno domov. Pove pa tudi, da je Janez Vidmar pravil, da se je tepel. Slušal je tudi besede: "Primi in drži ga." Županstvo daje vsem trem dobra izpričevala. Sodni dvor je obsodil Janeza Vidmarja in Franca Zokelja na 2½ meseca, Antona Zokelja pa na 3 mesece težke ječe radi javnega nasilstva.

Nesreče.

Voznik Alojzij Pirc je 31. pret. m. zvečer na cesti iz Dvora v Žuženberk padel pod težak, z hrastovimi drvmi obložen voz in bil povožen. Voznika Anton Goll in Ferd. Poka sta ga našla ležečega na cesti z zdrobljeno glavo. — Istega dne se je ponesrečil tudi posestnik Valentin Vovk v Spodnjih Lazah. Šel je s konji v gozd Mežaklja, da bi od tam spravil nekaj hlobov na žago. Hlovi so tičali globoko v snegu. Vovk jih je hotel s cepinom potegniti iz snega; v istem hipu pa se je nad njim vdrl velik snežni plaz in ga zasul.

Grozna nesreča na vipavski železnici

se je pripetila dne 8. februarja zvečer ob 8. uri v Dornbergu. Iz Gorice se je peljal s svojo hčerko veleposestnik in lesni trgovec Matija Repič iz Šturji pri Vipavi. Ko se je vlak ustavil v Dornbergu, šel je iz vlaka, da bi pil pol litra vina na postaji. Železniškim uslužbenecem se je mudilo, ker so imeli ples v Ajdovščini in niso čakali kakor po navadi z vlakom. Ko je vlak že naprej odpeljal, tekel je Matija Repič na vlak in na drugi strani tako nesrečno padel dol, da so mu šla

kolesa čez trebuh in ga razmesarila, da je bil takoj mrtev. Ali je potrebno, da po takih malih postajah krčme pripravljajo in ljudi v nesrečo spravljajo, ko so že druge krčme tik kolodvora?

Pobegla nuna.

Iz samostana "najsvetejšega zakramenta" v Budjevojicah je ušla mlada nuna ter poslala iz prihodnje postaje prednico svojo samostansko obleko. Nuna je hči nekega višjega častnika ter je vstopila v samostan zaradi nesrečne ljubezni. Toda samostanska lenoba ji je ljubezen znova užgala, da si jo je šla hladiti med grešni svet.

Poreka bivšega župnika.

V Hajdu Boeksormenty na Ogrskem se poroči dosednji mestni župnik Nik. Sombery z bogato damo iz magnatskih krogov. Župnik je namreč prestopil k protestantom, ker mu je bolj ugajala bogata žena kot "večno izveličanje".

Ali se mora procesiji odkriti.

V Moosbrunnu pri Dunaju so imeli na dan Vseh svetnikov javno procesijo. Nek mladi trgovec, ki je procesijo srečal, se je sicer odkril križu, po tem pa se pokrtil ter šel mirno naprej. Naenkrat je skočil župnik k njemu, mu priložil zašušnico ter mu zbil klobuk z glave. Vrhutega ga je še ovalil sodišču zaradi motenja vere. Sodišče pa je izreklo, da se pred udeležniki procesije ni treba nikomur odkrivati.

Važno za zgodovino Benetk.

Dosedanji zgodovinarji so pisali, da so se Benetke ustanovile šele l. 421 p. Kr., poprej da so tam bivali barbarski ribiči. Sedaj pa so na Markovem trgu izkopali obokan grob, v katerem so se našli okostnjaki konj. Napis na ploči pove, da so bili ti konji ljubljenci rimske kavalrije pri 3. kohorti. Iz tega pa je razvidno, da so bile Benetke že za starorimljanskih časov važna naselbina in sedež kulture. Dandanes reveda ni v Benetkah konja razen lesenega v cerkvi, na katerem sedi sv. Martin.

Natančen učenec.

Na Francoskem imajo šolsko obveznost, ki traja do izpolnjenega 13. leta. Te dni se je v neki pariški predmestni šoli hipoma dvignil učenec, ki ni bil baš med pridnimi in nadarjenimi, pograbil je svoje knjige, jih položil učitelju na mizo, potem pa si je posadil kapo na glavo ter ponosno odkorakal proti vratom. Pričela se je bila ravno druga učna ura popoldne. Presenečen je gledal učitelj učenčovo nastopanje, končno pa mu je vendar zaklical: "Kam pa?" Učenec je drl za z eno roko kljuko, ko je odgovoril: "Gospod, že pred dvema minutama sem izpolnil 13. leto. Zakon vam ne daje nikakih pravic več do mene. Z Bogom!"

Papežove sestre v Vatikanu.

Papež Pij X. je zaželel, naj bi prišle njegove sestre za stalno stanovat v Vatikan, da bo svoj prosti čas prebil v rodbinskem krogu. Za sestre so priredili privatno stanovanje v Vatikanu iz tistih sob, ki jih je imel hišni prelat Volpini, ki je umrl kmalu za papežem Leonom XIII. V krogu vatikanskega služabništva se že vesele protekcije, ki se bo dala doseči po papeževih starih.

Pribivalstvo današnjega Jeruzalema.

V orijentu se ne šteje prebivalstvo po glavah temveč po družinah. Iz poročil raznih evropskih konzulatov in župnika v Jeruzalemu je posneti, da ima "večno" mesto 80 tisoč prebivalcev in sicer med temi 9000 mohamedancev, 5000 katolikov, 5100 pravoslavni Grkov, Armencev, Koptov, 750 protestantov, 150 mormonov iz Amerike, 60.000 Židov. Zadnjih je torej skoraj desetkrat več kakor vseh kristjanov. Odkar so se izdale na Ruskem in Rumunskem ostre naredbe proti Židom, je židovsko prebivalstvo teh dežel zelo obubožalo ter se začelo seljati. Obrnili so se v Argentino, v Zedinjene države kakor tudi v Turčijo. Tudi v Palestini se jih je mnogo naselilo, zlasti v Hebronu, Tiberiji, Safetu in Jeruzalemu.

Iz Baltimore, Md.

Gosp. Jos. J. Mallis, 408 Madison ulica, Baltimore, Md., nam piše sledeče: Trinerjevo zdravilno grenko vino izkazalo je vedno najboljšo posledico, kadarkoli se je rabilo v naši družini. Prepričati smo se, da je najboljšo zdravilo za pokvarjeni želodec in nečisto kri, vsak pa ve, da se kri ne more drugače izčistiti kot da se jemlje oziroma na želodec. Le zdrav želodec daje čisto kri. Pretežka zdravila ne upljuje dobro na

želodec, nasprotno oslabe ga in ovirajo pravilno prebavljanje istega, odvzamejo mu vso moč. In enkrat želodec močno pokvarjen, oslabi človeka v vseh ožirih, nasledek je: zanemarjenost in nečista kri. Za odpravo teh izvirov vsaki bolezni, ni dovolj ako se rabi takozvani čistilnik, to bi prouzročilo pravi napad na želodec in kri. Zdrav želodec imaš le, ako pravilno prebavljaš, kar dosežeš najbolj s Trinerjevim zdravilnim grenkim vinom. Le tedaj, ako uživaš imenovano vino, bodo tvoji telesni organi pravilno delovali. Dobit' boš slast do jedil in mirno spanje ti ne bo tuje, ker kri ti bo popolnoma očiščena. Trinerjevo zdravilno grenko vino se dob. v vseh lekarnah in dobrih gostilnah ter pri edinem izdelovalcu Jos. Trinerju, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Socialni klub v Chicagi

ima svoje redne seje vsako drugo in vsako četrto nedeljo v mesecu ob 3 uri popoldne na Blue Island 535.

Socialni klub v Clevelandu

ima svoje redne seje vsak petek ob 8. uri zvečer na Clifton Str. 13

DARILA.

Za rojaka Antona Vilika in njegovo družino v Washingtonville, O., nabral je naš sotrudnik g. M. V. Konda zopet 75c. Darovali so: Frank Klobučar 50c; M. Klemenec 25c. Zadnjih objavljanih \$22.20, skupaj 22.95. — Živel darovalci!

Strankarsko.

Sodrug, rodom Hrvat, so ustanovili v Allegheny, Pa. svoj politični klub. Imenuje se: Jugosl. pol. klub. Sestanki se obdržujejo na 1428 Ohio str. To je zopet lep napredek na socialnem polju. Klub priporočamo toplo svojim tamošnjim somišljenikom. Tudi bratje Hrvati so ne začeli zavedati. Živela sloga, bratstvo, svoboda!

Naznanjam rojakom in drugim, da sem odprl na Nowell St. 643 novomodno urejen

"SALOON."

Točim izvrstno, vedno sveže pivo, rakijo in vino ter raznovrstne druge pijače. Fine smodke za kadilce. Pošiljam denar v staro delovno in na vse druge dele sveta.

Govoril se: slovensko, nemško, angleško, špansko, italijansko in češko.

V mnogobrojen poset se priporoča

Joseph Zgajnar

643 Nowell St. Barberton, O.

Ako hočeš imeti fine slike, idi k fotografu

LIEBICH-u

80-86 Euclid Ave. Cleveland, Ohio.

JOHN FERBEZAR

29 S. Santa Fe Ave. PUEBLO. Priporočam rojakom svojo novo, epo urejeno gostilno, kjer točim vedno sveže Walterjevo pivo. Izvrstno žganje in fine smodke na razpolago.

Naravna kalifornijska vina na prodaj. Pridelek farme Hill Girt Winery. Dobro črno in belo vino po 35 do 45 centov galon; staro belo ali črno vino 50 centov galon; risling 50c. Kdor kupi manj kot 50 galonov vina, mora dati \$2 za posodo. Drožnik po \$2.25 do \$2.75 gal.; slivovic po \$3 gal. Pri večjem naročilu dam popust.

V mnogobrojna naročila se priporočam

STEFAN JAKSHE

Box 77 Crockett, Cal.

Pozor rojaki!!!

Potujočim rojakom po Zdr. državah, onim v Chicagi in drugim po koliki naznanjam, da točim v svojem novourejenem "saloonu" vedno sveža najfinjeje pijače "atlas beer" in vsakovrstna vina. Unijake smodke na razpolago. Vsace-mu v zabavo služijo dobro urejeno kegljišče in igralna miza (pool table). Solidna postrežba zagotovljena. Za obilen obisk se vljudno priporoča:

MOHOR MLADIC
617 S. Center Ave. blizu 19
ulice Chicago, Ill.

Zakaj trpite?

Zakaj se mučite, ko zamorete lahko in hitro ozdraviti?

Berite Slovenci sprifevala od bolnikov, kateri so se obrnili na prof. Collinsa in so sedaj popolnoma ozdravljeni. Ker nam prostor ne dopušča, priobčimo samo nekoliko pisem, iz katerih lahko posnamete, da je

prof. E. Collins najboljši zdravnik.

Vsak dan dobi prof. dr. Collins na stotine zahvalnih pisem.

Zahvalna pisma:

Gospa Anna Obester piše:

Velečeni prof. Collins: —

Zelo bi mi bilo ustreženo, da bi te moje vrstice objavili, in da Vas iste pri zdravju najdejo kakor sem i jaz hvala Bogu.

Naznanjam, da po Vaših zdravilih se počutim popolnoma zdrava in ne čutim nikakih bolečin v životu. Tek imam dober in sem zelo srečna. Vašo znanost v zdravljenju, v slučajih tako težke bolezni kakor sem jo jaz imela me veče dolžnost Vas vsem bolnim Slovenkam toplo priporočati. Z veleštovanjem Vaša Anna Obester, 374 Apple St. Pottstown, Pa.

Cenjeni gospod profesor Collins:

Kakor vam znano trpel sem dolgočasa (blizu 2 leta) na bolezni v grlu, šumenje v ušesih in posluh izgubil sem. Zdravniki, na katere sem se obrnil, obelali so mi, da me ozdravijo, ali bilo je ravno nasprotno, pokvarilo se me do cela in moji živci so bili popolnoma oslabiljeni. Obrnil sem se zaupno na Vas g. prof. Collins, Vi ste mi zdravila poslali in po prvi uporabi čutil sem se boljši in sem bil za delo sposoben, sedaj sem pa hvala Bogu in Vam do cela zdrav. Zahvaljujem se Vam tem potom najsrčnejše in biljem z veleštovanjem Mato Zugačič, Box 123 Pelfefonte, Pa.

Vsakdo mora pripoznati

da najboljša priporočila za zdravnika so zahvalna pisma od bolnikov, in baš b o l n i k i se imajo zahvaliti g. prof. dr. E. C. Collinsu, da so sedaj zdravi in srečni. Zdravje je največje bogastvo sveta. Prof. dr. Collins posluša že mnogo let točno in vestno ter on zamore pomagati v vseh slučajih, posebno pri boleznih, ko drugi zdravniki že več niso mogli pomagati in bolniku odvzeli vse upanje. Prof. Collins trdi, da se da vsaka bolezen ozdraviti in njegovo prepričanje je, da zamore človek umreti zaradi velike starosti, ali pa vsled oslabežja. Izvrstna zdravila, dobro spoznanje bolezni, točno ravnanje po njegovem navodilu vsakomu zagotovi zdravje. Ako trpite na boleznih, kateri nobeden zdravnik ozdraviti ne more in ni bila pravilno lečena, takoj pišite na imenovanega zdravnika. Ako trpite vsled malobrižnosti, prehlajenja, na prsah, želodcu, pljučah in drugih boleznih? Ali bolehte na skrivnih boleznih ali nespodobnosti?

Ne prikrivajte ničesar, pišite takoj vse natančno, obrnite se na tega zdravnika s polnim zaupanjem. Bodite si svesti, da vam bo gotovo pomagal.

Prof. dr. Collinsa Dispepsia Cure.

Ta bolezen prouzročuje, da bolnik neznosno trpi in nastane od prehlajenja, nerednega življenja jedi in pijače. To zdravilo je on izumil; pomaga vsakemu, ako na tej bolezni trpi.

Bolezen na ledicah ozdravi on zanesljivo, točno, vestno v par dnevih.

Njegov način ozdraviti reumatizem je neprekosljiv; on ne daje zdravila kakor drugi zdravniki da bolnika preveč na stran ženejo, njegov način zdravljenja pri tej bolezni je drugačen, osvobodil bolnika takoj od neznosnih muk in bolečin. Kteremu ni prilika dana osobno obiskati prof. dr. Collinsa, naj mu takoj piše in dobro opiše svojo bolezen.

Vsaka bolezen se zamore po njegovem načinu ozdraviti, on vsako bolezen ako ni zastarela iz korenine ozdravi z dobrimi zdravili in njegovo točnostjo, bolnik se mora točno po njegovem navodilu rav-nati. Pozor Slovenci, ubogajte nas in obrnite se takoj na prof. dr. Collinsa. Naslov tega čislane ga iz znamenitega zdravnika je:

Prof. dr. E. C. Collins

140 West, 34 St., New York City.

Uradne ure so vsak dan od 10. ure dopoldne do 5. ure popoldne. Vtorek in petek do 8. ure zvečer.

URBAN BRO'S

pogrebni.

393 W. 18th St. Chicago, Ill.

CENA IN DOBRA POSTREZBA

MATIJA ERKLAVEC,

433 W. 17th St. CHICAGO, ILL.
edini slov. krojač v Chicagi,
se priporoča rojakom v izde-lovanje nove in popravljanje stare obleke, katere bo izgledale kakor nova. Vse po zmeri nizkih cenah.

NARODNA DVORANA

587 S. Centre Ave.

je Slovanom najbolj priljubljena za vsakojake veselice, predavanja, ples, zborovanja itd. Nadalje priporočam slovenskemu občinstvu svoj lo-po urejeni "SALOON",
JOSEF OBORNY, lastnik.

ROJAKOM

Potujočim in tukaj bivačim, priporočam svoj novi, lepo urejeni

"SALOON"

Kjer točim vedno sveže pivo, razna-fina vina in likerje. Postrežba točna, same z unijakimi smotkam-Biljar v hiši. Potniki dobe čedno prenočišče.
Za obilen poset se c. rojakom priporoča

Leonard Puh lastnik

9550 Avenue N S. CHICAGO, ILL.

Pozor!

Kaj pustiti od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče popolnoma zdrave zobe? Pusti jih zaliti s zlatom ali srebrom kar ti za vaelej dobro in po najnižji ceni napravi

B. K. SIMONEK

ZOBOZDRAVNIK

544 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

Tel: Morgan 433